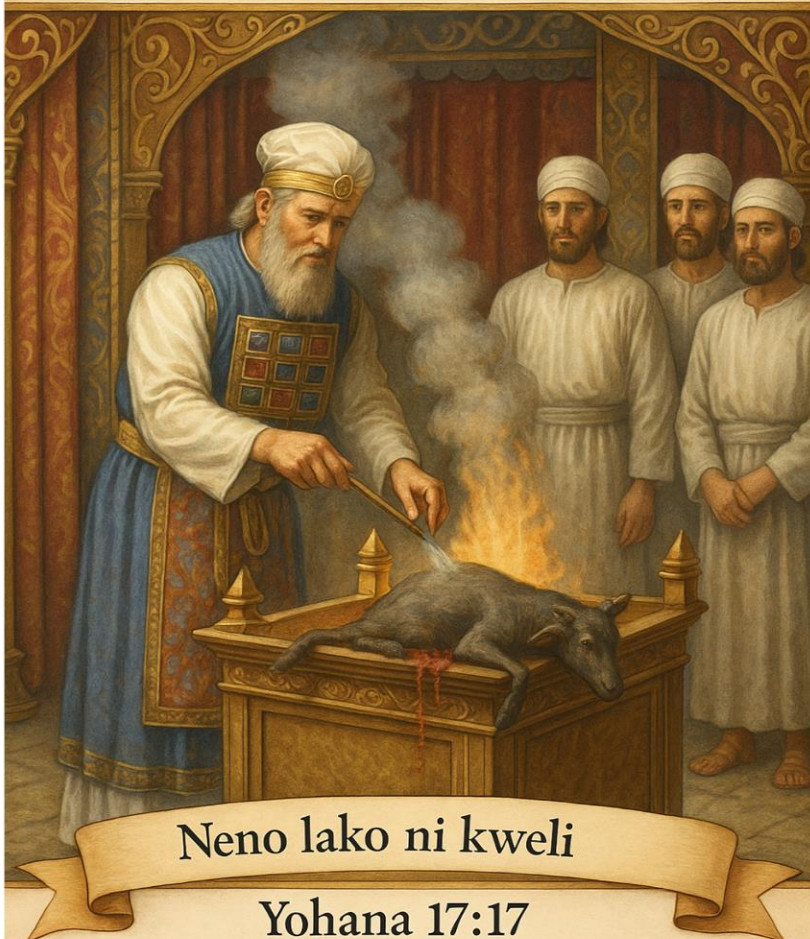

SADAKA ZA SIKU YA UPATANISHO

Somo la 32

SADAKA ZA SIKU YA UPATANISHO

Leo tunaendelea na somo letu kuhusu hema ya kukutania, kwa kusesitiza **dhabihu zilizotolewa** katika Siku ya Upatanisho ya kila mwaka ya Israeli. Dhabihu hizi zina maana maalum na umuhimu kwa Wakristo wa leo. Hivi ndivyo Mungu alivyomwagiza kuhani mkuu:

“Haruni atamtotea ng’ombe dume wa sadaka ya dhambi, ili kufanya upatanisho kwa ajili ya nafsi yake na nyumba yake. Kisha atawatwaa wale mbuzi wawili, na kuwaweka mbele za Bwana mlangoni pa hema ya kukutania. Haruni atapige kura juu ya wale mbuzi wawili; kura moja ya Bwana, na kura ya pili ya Azazeli. Haruni atamleta yule mbuzi aliyeangukiwa na kura ya Bwana, na kumtoa awe sadaka ya dhambi. Bali yule mbuzi aliyeangukiwa na kura ya Azazeli atasimamishwa hai mbele za Bwana, ili kufanya upatanisho juu yake, na kumpeleka nyikani kwa Azazeli.” (Mambo ya Walawi 16:6–10).

Kwanza, Haruni kama kuhani mkuu alitoa dhabihu ya ng’ombe dume kama sadaka ya dhambi **“kwa ajili yake na nyumba yake.”** Kisha aliwachukua wale mbuzi wawili na kuwaweka **“mbele za Bwana mlangoni pa hema ya kukutania,”** yaani pazia linalotenganisha vyumba vya ndani na ua wa nje. Ndipo Haruni alipowapigia kura wale mbuzi ili kubaini ni yupi atakuwa **“mbuzi wa Bwana”** na ni yupi atakuwa **“mbuzi wa Azazeli.”** Mbuzi wa Bwana alitolewa na Haruni

kama sadaka ya dhambi. Lakini mbuzi wa Azazeli hakutolewa dhabihu bali alipelekwa nyikani, ambako huenda alikufa huko.

Dhabihu hizi zilifanyika kila mwaka katika Siku ya Upatanisho (Yom Kippur kwa Kiebrania). Lakini, hebu tukumbuke kuwa Mungu hakuwa na haja ya dhabihu za wanyama kama miungu ya kipagani. Yeye mwenyewe alisema:

“Sitaki ng’ombe dume kutoka nyumba yako, wala mbuzi kutoka mazizini mwako. Kwa kuwa wanyama wote wa msituni ni wangu, na ng’ombe juu ya milima elfu.” (Zaburi 50:9–10).

Kwa hiyo, kwa nini Biblia ilirekodi dhabihu hizi za wanyama? Hilo ndilo swali ambalo somo letu la leo linataka kujibu.

Mungu aliwaambia Waisraeli kwa nini walihitaji Siku ya Upatanisho:

“Kwa maana siku hii atafanya upatanisho kwa ajili yenu, ili kuwatakasu; nanyi mtakuwa safi mbele za Bwana, mtakaposamehewa dhambi zenu zote. ... Na hili litakuwa amri ya milele kwenu, kwamba upatanisho ufanywe kwa ajili ya wana wa Israeli kwa sababu ya dhambi zao zote, mara moja kila mwaka.” (Mambo ya Walawi 16:30, 34).

Ibada ya Siku ya Upatanisho ilikuwa ni amri ya Mungu ambayo dhambi za Israeli zilisamehewa au kufutwa kila mwaka. Dhabihu ya kwanza ilikuwa ni ng’ombe dume ambaye Haruni alitoa “kwa ajili yake na nyumba yake” (aya ya 6). Aliambiwa namna ya kuitoa:

“Haruni ... atamchinja yule ng’ombe dume wa sadaka ya dhambi kwa ajili yake mwenyewe, naye atatwaa chetezo kilichojaa makaa ya moto kutoka madhabahuni mbele za Bwana, na konzi mbili za uvumba mzuri uliopondwapondwa sana, na kuyapeleka nyuma ya pazia. Naye ataweka uvumba juu ya moto mbele za Bwana, ili moshi wa uvumba uifunikize kiti cha rehema ili asife. Kisha atatwaa baadhi ya damu ya yule ng’ombe dume, na kwa kidole chake atanyunyiza mbele ya kiti cha rehema upande wa

mashariki; na mbele ya kiti cha rehema atanyunyiza ile damu kwa kidole chake mara saba. (Mambo ya Walawi 16:11–14).

Hebu tuangalie alichofanya Haruni alipokuwa akifanya sadaka hii:

Ndani ya Ua wa Hema: Haruni alimchinja yule ng’ombe dume wa sadaka ya dhambi karibu na mlango wa kuingilia Patakatifu ndani ya hema kuu. Kisha akatwaa baadhi ya damu ya huyo ng’ombe dume, labda ndani ya chombo kilichoning’inizwa mkononi kwa mnyororo. Alibeba pia makaa ya moto kutoka madhabahuni ya shaba katika chombo kingine mkononi mwake wa pili, pamoja na “konzi mbili za uvumba mzuri uliopondwapondwa sana.” Akiwa na vitu hivi vitatu, Haruni akaingia kupitia pazia la kwanza kuingia Patakatifu.

Ndani ya Patakatifu: Haruni aliweka chombo chenye makaa ya moto juu ya madhabahu ya dhahabu ya uvumba. Kisha akaweka ule uvumba aliouchukua kwa mikono miwili juu ya moto huo. Mara moja moshi wa uvumba ulipaa na kujaza hema takatifu, hata ukaingia Patakatifu pa Patakatifu na kufunika kiti cha rehema kilichokuwa juu ya sanduku la agano. Alipoona kuwa moshi wa uvumba umejaa Patakatifu pa Patakatifu, Haruni mwenyewe aliingia chumba hicho akiwa na chombo chenye damu ya ng’ombe.

Ndani ya Patakatifu pa Patakatifu: Haruni kisha alinyunyiza ile damu ya ng’ombe juu ya kiti cha rehema. Alinyunyiza “mara saba upande wa mashariki mbele ya kiti cha rehema.” Mtu aliyesimama mbele ya sanduku la agano alikuwa anakabiliwa na upande wa magharibi, akiwa ameingia kutoka mashariki. Kwa hiyo, kunyunyiza damu mashariki kuelekea kiti cha rehema ilikuwa ni kuelekea upande wake mwenyewe; “**mbele ya kiti cha rehema**” ilikuwa ni upande wa mbele kwake. Mchanganyiko huu wa mwelekeo uliunda mfano wa msalaba.

Alirudia mchakato huo wa kunyunyiza damu mara saba, kwa hiyo, akafanya mfano wa misalaba saba, mmoja juu ya mwingine. Hii ilikamilisha mchakato wa sadaka ya ng'ombe dume.

Tunaambiwa kwamba:

“Kwa maana torati, ikiwa ni kivuli cha mema yajayo, si sura halisi ya vitu vile, hawezi kamwe kwa dhabihu zilezile ambazo hutolewa daima kila mwaka kuwakamilisha waziletao. ... Maana haiwezekani damu ya mafahali na ya mbuzi kuondoa dhambi.” (Waebrania 10:1, 4).

Ikiwa dhabihu hizi za kila mwaka za mafahali na mbuzi haziwezi kweli kuondoa dhambi, kwa nini Mungu aliagiza Israeli kuzitoa? Ilikuwa ni **“kivuli cha mema yajayo.”** Dhabihu hizi zilikuwa “kivuli” au “mfano” wa yale mema yajayo katika mpango wa Mungu wa wokovu. Hapa **“mema yajayo”** yanarejelea mpango wa Mungu wa wokovu ambao ungefichuliwa kwa uwazi zaidi kupitia ujio wa Mwana wake wa pekee, Yesu Kristo, kama dhabihu ya fidia ili kuwakomboa wanadamu wote.

Sheria ilionyesha mambo haya kwa njia ya fumbo au kivuli, ndiyo maana huitwa “kivuli” au “mfano.” Mtume Paulo aliandika:

“Kwa maana yote yaliyoandikwa zamani yaliandikwa ili kutufundisha sisi.” (Warumi 15:4).

Kwa hiyo, sisi kama Wakristo tujifunze nini kutoka kwa dhabihu hizi za Siku ya Upatanisho? Tunajua kuwa ibada hizi zilitolewa ili kuwatakaswa Waisraeli kutokana na dhambi zao zote. Hii ilikuwa ni picha ya upatanisho mkuu ambao ungekuja ...katika wakati ujao kati ya Mungu na wanadamu wote, jambo ambalo wakati mwingine huitwa “Umoja kati ya Mungu na mwanadamu.” Ng'ombe dume na mbuzi waliotumika katika upatanisho wa mfano wa Israeli walikuwa picha ya dhabihu zitakazokuja ambazo kwa kweli zitaondoa dhambi

za ulimwengu mzima. Hizi ndizo “dhabihu bora zaidi” alizozitaja mtume:

“Basi ilibidi vile mfano wa mambo yaliyo mbinguni vitakaswe kwa vitu hivi; bali vitu vya mbinguni vyenyewe vitakaswe kwa dhabihu zilizo bora zaidi kuliko hizo.” (Waebrania 9:23).

Zingatia yule “ng’ombe dume” mmoja. Alimwakilisha dhabihu kuu ya Bwana wetu Yesu Kristo kama **“fidia kwa wote”** kama tunavyosoma:

“Kwa maana Mungu ni mmoja, na mpatanishi kati ya Mungu na wanadamu ni mmoja, mwanadamu Kristo Yesu; ambaye alijitoa mwenyewe kuwa fidia kwa ajili ya wote; utakaoshuhudiwa kwa majira yake.” (1 Timotheo 2:5-6).

Kupitia fidia ya kutoa maisha yake kama “bei inayolingana,” alifuta dhambi za ulimwengu wote kikamilifu:

“Lakini sasa, mara moja tu katika mwisho wa zamani hizi, alifunuliwa azitangue dhambi kwa dhabihu ya nafsi yake.” (Waebrania 9:26).

Kwa kujitoa mwenyewe, Yesu akawa sadaka ya upatanisho kwa ajili ya dhambi za wanadamu wote. Mtume aliposema alifanya hivyo “mwisho wa zamani hizi,” alimaanisha kuwa **dhabihu ya Yesu ilitokea mwisho wa enzi ya Kiyahudi.**

Kwa kuwa mchakato wa dhabihu ya yule ng’ombe dume unaonyesha kwa mfano dhabihu kuu ya Bwana wetu Yesu Kristo kwa maelezo yote, kwa kujifunza kwa makini dhabihu za Siku ya Upatanisho tunaweza kuelewa kwa undani dhabihu kuu ya Yesu **“ya nafsi yake.”**

“Ng’ombe dume.” Inaweza kushangaza kuona Yesu akiwakilishwa na ng’ombe dume, lakini mnyama huyo kwa kweli anaonyesha

dhabihu ya Bwana wetu. Alijitoa dhabihu kwa kutoa asili yake kamilifu ya kibinadamu; alikuwa

“mtakatifu, asiye na hatia, asiye na mawaa, aliyetengwa na wakosaji.”
(Waebrania 7:26).

“Ng’ombe dume” ni ishara ya asili kamilifu ya kibinadamu au mwanadamu mkamilifu.

“Haruni Kuhani Mkuu.” Yesu pia anawakilishwa kwa mfano wa Haruni kuhani mkuu:

“Vivyo hivyo Kristo hakujitukuza nafsi yake kufanywa Kuhani Mkuu; bali yeye aliyemwambia, Ndiwe Mwanangu, Mimi leo nimekuzaa; kama vile asemavyo mahali pengine, Ndiwe kuhani milele Kwa mfano wa Melkizedeki.”
(Waebrania 5:5-6).

Haruni alikuwa tu mfano wa kuhani mkuu mkuu aliyewekwa na Mungu, yaani Bwana Yesu Kristo mwenyewe.

“Haruni anamchinja ng’ombe dume.” Tukio hili lilitokea wakati wa ubatizo wa Yesu. Hapo ndipo alifanya “agano la kifo” kwa ajili ya maisha yake ya kibinadamu akiwa na miaka thelathini aliposema:

“Tazama, nimekuja (katika gombo la chuo nimeandikiwa), niyafanye mapenzi yako, Ee Mungu.” (Waebrania 10:7).

Yesu aliposema maneno haya katika ubatizo wake, “alimchinja” asili yake ya kibinadamu kwa kujitoa kuwa dhabihu. Ng’ombe dume alichinjwa ndani ya ua—ishara ya hali ya Yesu kuwa mkamilifu na asiye na dhambi, kwa kuwa ua wa hema unawakilisha asili ya kibinadamu kamilifu.

“Uvumba mzuri uliopondwapondwa sana.” Uvumba uliobebwa mikononi mwa Haruni unawakilisha kile ambacho Yesu alikimiliki

wakati wa ubatizo wake, yaani tabia aliyokuwa ameikuza hadi wakati huo. Tumeambiwa:

“Naye Yesu akaendelea kukua katika hekima na kimo, akimpendeza Mungu na wanadamu.” (Luka 2:52).

Tabia hii ni ...kama ilivyo kwa **“uvumba uliopondwaponwa sana,”** hii inamaanisha kwamba tabia ya Yesu ilikuwa imekamilika na kupatanishwa.

“Mikono ikiwa imejaa.”

Hii inawaonyesha watu wa kiwango cha juu cha uwezo wao, na hivyo inawakilisha kwamba tabia ya Yesu ilikuwa imekuzwa kwa kiwango chake cha juu kabisa.

“Makaa ya moto yanayowaka.” Haya ni mvuto wa upinzani na mateso ambayo dunia iliyo Katika hali ya upofu huonyesha dhidi ya mambo ya Mungu. Inajumuisha pia **vipingamizi na majaribu** ambayo Yesu alijivutia kwa hiari kwa kutimiza mapenzi ya Mungu. Kama vile Haruni alichukua **“makaa ya moto kutoka madhabahuni” katika chetezo**, vivyo hivyo Yesu alikubali kwa hiari na kujitia chini ya **vipingamizi** vilivyomjia kwa sababu ya kufanya mapenzi ya Mungu.

“Damu ya ng’ombe dume.” Damu ni ishara ya Maisha-- *“Maisha ya kiumbe yapo katika damu” (Mambo ya Walawi 17:11).*

Sasa tunajua kuwa hii inamaanisha hemoglobini iliyopo katika damu na ambayo hubeba oksijeni inayotoa maisha kwa kila sehemu ya mwili. Hivyo basi, “damu ya ng’ombe dume” inawakilisha maisha ya kibinadamu ya Yesu ambayo alijitolea na kutakaswa kufanya mapenzi ya Mungu. “Damu” hii ilipelekwa kwanza na Haruni ndani ya Patakatifu. Patakatifu linawakilisha maisha aliyoyaishi Yesu baada

ya ubatizo wake, maisha ya kujitolea na dhabihu. Hivyo basi tunapata picha ya dhabihu ya Yesu iliyoletwa wakati wa ubatizo wake katika Mto Yordani.

Baada ya Haruni kuingia katika Patakatifu, alitumia muda fulani humo. Kipindi hicho kinawakilisha huduma ya Bwana wetu katika utumishi wa Mungu, kipindi kilichodumu kwa miaka mitatu na nusu. Huduma hii ya Yesu na uzoefu wake vinaonyeshwa na kile alichofanya Haruni katika Patakatifu. Kwanza alijaza uvumba juu ya moto, na hii inawakilisha kujisalimisha kwa hiari kwa Yesu kwa matusi na maneno makali na mateso ambayo huduma yake ilileta kutoka kwa Wayahudi, na hasa Mafarisayo, Sadukayo, na waandishi wa sheria. Watu hawa walimfuata kila alikokwenda, wakitafuta kosa lake; walipanga hata kumuangamiza mara kadhaa (angalia Luka 6:11 na 4:29). “Uvumba juu ya moto” linawakilisha tabia ya Yesu kuingia kila siku katika maadili ya upinzani na mateso.

Wakati uvumba ulipogusa makaa ya moto, wingu la harufu lilipaa. Hii inawakilisha kile kilichoonyeshwa na Yesu katika uzoefu wake wote na katika utiifu wake kwa Mungu:

“Mkaenende katika upendo, kama vile Kristo alivyotupenda na kujitolea mwenyewe kwa ajili yetu kama sadaka ya harufu nzuri na dhabihu kwa Mungu.” (Waefeso 5:2).

Dhabihu ya Yesu hapa inawakilishwa kama sadaka ya harufu nzuri.

Moshi wa uvumba ulikuwa juu ya kifuniko cha sanduku la agano. Sanduku lilikuwa katika Patakatifu Zaidi na linawakilisha Mungu katika mbingu. Hivyo moshi huu unawakilisha mtazamo wa kimungu wa dhabihu ya Yesu. Kifuniko cha sanduku pia kilijulikana kama **“kiti cha rehema.”** Kama tulivyofundishwa katika somo la mwisho, “kiti cha rehema” hiki kilikuwa ni ishara ya sifa ya haki ya

Mungu. Hivyo basi, kufunika “kiti cha rehema” kwa moshi wa “uvumba” kutamaanisha nini? Hebu tuone.

“Wakati ulipofika, Mungu alimtuma Mwanae, alizaliwa na mwanamke, alizaliwa chini ya sheria.” (Wagalatia 4:4).

Yesu alizaliwa Myahudi na alilazimika kutii sheria kikamilifu. Kwa kweli, ilikuwa jambo la muhimu sana kwamba tunasoma kuhusu Haruni Kuhani Mkuu: “Moshi wa uvumba utalifunika kifuniko cha upatanisho ili ... ili asife.” Hii ilikuwa ni suala la uzima wa milele au kifo cha milele kwa Yesu, kwani alikuwa binadamu mkamilifu. Kufunika "kiti cha rehema" kunadhihirisha jinsi Yesu katika mwelekeo wake wa maisha aliutimiliza kwa ukamilifu haki za Mungu kwa kuzingatia kila kipengele cha sheria. "Moshi" unaofunika "kiti cha rehema" unaashiria kwa uzuri jinsi alivyokamilisha kutunza sheria hiyo.

Kisha Aaroni akaingia katika "Patakatifu Pa Patakatifu" akiwa na "damu ya ng'ombe" pekee kwenye chombo chake. Hii inamwakilisha Yesu akitoka katika hali yake ya kibinadamu wakati wa kifo chake na kipindi kilichochukua hadi alifika mbele za Baba yake wa mbinguni. Hii ilitokea baada ya Yesu kukaa siku tatu kaburini na siku arobaini akiwajalia mitume wake duniani, lakini akiwa na mwili wa roho (1 Petro 3:18). Kama alivyosema kwa Maria Magdalene baada ya ufufuo wake:

"Ninarudi kwa Baba yangu na Baba yenu, kwa Mungu wangu na Mungu wenu" (Yohana 20:17).

"Damu ya ng'ombe" aliyobeba Aaroni katika Patakatifu Pa patakatifu inawakilisha haki ya Yesu ya maisha yake ya kibinadamu yaliyokamilika, haki ambayo haiwezi kupotea.

Yesu sasa ameenda mbinguni, kwenye ukweli wa "Patakatifu pa Patakatifu": "Kristo hakuvingia katika patakatifu pa mikono ya wanadamu, palichokuwa nakala ya kile cha kweli; aliingia mbinguni mwenyewe, sasa kuonekana mbele za Mungu kwa niaba yetu" (Waebrania 9:24). Tunaambiwa kwamba Aaroni katika Patakatifu Pa Patakatifu "anapaswa kuchukua baadhi ya damu ya ng'ombe na kwa kidole chake atanyunyiza mbele ya kifuniko cha upatanisho [kiti cha rehema]." Hivyo, "kunyunyiza damu" kunawakilisha jinsi damu ya Yesu au maisha yake yalivyo kuwa kuridhisha haki za kimungu, *"maisha kwa maisha"* (Kutoka 21:23).

Tunaambiwa kwamba Aaroni alitoa damu ya ng'ombe

"ili kufanya upatanisho kwa ajili yake mwenyewe na familia yake" (Mambo ya Walawi 16:6).

Tunajua kwamba Aaroni alimtanguliza Yesu kama kuhani mkuu wa kweli na "damu ya ng'ombe" iliwakilisha haki ya maisha yake ya kibinadamu au haki zake. Lakini zingatia kwamba hii ilikuwa "kwa ajili yake mwenyewe na familia yake." Yesu hakuwa mwenye dhambi na hakuhitaji dhabihu ya dhambi. Alikuwa bila dhambi, "bila doa wala ulemavu." Lakini hali hiyo siyo sawa na kwa wanachama wa mwili wake:

"Mwili ni umoja, ingawa umeundwa na sehemu nyingi; na ingawa sehemu zake zote ni nyingi, zinaunda mwili mmoja. Ndivyo ilivyo kwa Kristo" (1 Wakorintho 12:12).

Washirika wa "mwili" wa Yesu wanaomfuata kwa kuingia katika "agano kwa dhabihu," ni wasiokamilika; wao ni wadhambi na wanahitaji upatanisho.

Katika maombi ya Yesu alisema:

"Kwa ajili yao, mimi najitakasa, ili nao pia wawe wakitakasa kwa kweli" (Yohana 17:19).

Hivyo, ukweli kwamba dhabihu ya dhambi ilikuwa "kwa ajili yake" ina maana ya washirika wa mwili wa Kristo. "Familia yake" inahusu familia ya imani, wote wanaoamini au kutumia imani katika Yesu. "Damu hii" inafunika dhambi au inawatakasa wote wanao "amini":

"Kila mtu anayemwamini anapata msamaha wa dhambi kupitia jina lake" (Matendo 10:43).

Mbele ya kiti cha rehema, kuhani mkuu ananyunyiza damu kwa namna ya msalaba, na anafanya hivyo mara saba. Haki ya Wakristo inapatikana kwa masharti fulani, na kwa lengo: kwamba waamini wafike hatua ya kuwa wafuasi na "wabebaji wa msalaba" wanaotembea kwa nyayo za Bwana. Kudumu tu kama "waamini" na kutokuwa wafuasi kunasababisha upungufu wa "haki" hii, ambayo husababisha upofu wa kiroho na kurudi kwa ulimwenguni. Haki ambayo "waamini" wanapata ni **Ya muda au ya mpito; inahuishwa au kufanywa ya kudumu pale masharti na vigezo fulani vinapotimizwa.**

Matumizi ya damu "kwa namna ya msalaba" yanafundisha kuwa haki ya kudumu hutolewa na Bwana kwa wafuasi wake tu ili kuwawezesha kutoa "miili yao" (yaani maisha na mapenzi yao ya kibinadamu)

"iwe dhabihu iliyo hai, takatifu, ya kumpendeza Mungu" (Warumi 12:1).

Dhabihu hizo zilizhitaji kuwa "takatifu," na zinatakaswa tu kwa damu ya Yesu ambayo peke yake huleta utakaso na msamaha wa dhambi. Haki ya dhabihu ya Yesu na matumizi ya "damu" yake yalikuwa kwa

ajili ya **wafuasi wake tu au** viungo vya mwili wake kama andiko linavyobainisha:

“Kisha Haruni na amlete huyo ng’ombe mume aliye sadaka ya dhambi kwa ajili yake mwenyewe, afanye upatanisho kwa ajili yake na kwa ajili ya nyumba yake; na amchinje yule ng’ombe mume wa sadaka ya dhambi kwa ajili yake mwenyewe.” (Mambo ya Walawi 16:11)

Matumizi ya “mara saba” yanaonyesha kwamba haki hii ya kudumu kwa ajili ya wafuasi wake inapatikana katika kipindi chote cha Enzi ya Injili ambacho kina vipindi saba (angalia Ufunuo sura ya 2 na 3). Hivyo basi tumejifunza umuhimu mkubwa wa dhabihu ya Siku ya Upatanisho ya “ng’ombe dume.”

Mbuzi Wawili

“Kisha atwae wale mbuzi wawili na kuwasimamisha mbele za Bwana penye mlango wa hema ya kukutania. Kisha Haruni atapige kura juu ya wale mbuzi wawili; kura moja kwa ajili ya Bwana, na kura ya pili kwa ajili ya Azazeli. Haruni na amtoe yule mbuzi ambaye kura ya Bwana imemwangukia, amtoe awe sadaka ya dhambi. Bali yule mbuzi ambaye kura ya Azazeli imemwangukia, atasimamishwa ali hai mbele za Bwana, ili afanye upatanisho kwa ajili yake, na kumpeleka jangwani kwa Azazeli.” (Mambo ya Walawi 16:7-10)

Haruni aliwasilisha wale mbuzi wawili mbele za Bwana kwenye “mlango wa hema ya kukutania” na kwa njia ya kura alimchagua mmoja kuwa wa Bwana na mwingine kuwa wa Azazeli (mbuzi wa kutoroka). Mbuzi wa Bwana alitolewa dhabihu kama sadaka ya dhambi. Mbuzi wa Azazeli aliwekewa dhambi juu ya kichwa chake na kutumwa nyikani.

Mbuzi wa Bwana

“Kisha atamchinja yule mbuzi wa sadaka ya dhambi, aliye kwa ajili ya watu; naye ataileta damu yake ndani ya patakatifu, na kufanya nayo vile vile kama alivyofanya kwa damu ya yule ng’ombe mume, yaani, kuinyunyiza juu ya kiti cha rehema, na mbele ya kiti cha rehema.” (Mambo ya Walawi 16:15)

Haruni alimuua mbuzi wa sadaka ya dhambi katika ua; alikuwa ni “kwa ajili ya watu” wa Israeli. Kisha aliichukua damu ya mbuzi huyo hadi ndani ya Patakatifu pa Patakatifu na kuinyunyiza kwa namna ya msalaba mara **moja tu, si mara saba**.

Hili linaashiria dhabihu inayofuata baada ya dhabihu kuu ya Bwana wetu Yesu Kristo—yaani fursa iliyowazi kwa Wakristo wa leo. Wakristo wengi huamini kuwa Mungu anachotaka ni waamini tu kwa mwana wake Yesu Kristo na kuwageuza wasioamini wawe waumini. Lakini si kweli. Kuonyesha imani kwa Yesu ni hatua ya kwanza tu ya maendeleo ya Kikristo—ni hatua ya “kuitwa.”

Waumini hawa wanahimizwa kuchukua hatua inayofuata:

“Maana mliitiwa ninyi kwa ajili ya hayo; kwa sababu Kristo naye aliteswa kwa ajili yenu, akiwaachia kielelezo, mfuata nyayo zake.” (1 Petro 2:21)

“Waumini” ni lazima waendeleo hadi kuwa “wafuasi.” Hilo ndio kusudi kuu la kuwa muumini wa Yesu:

“Maana mmepewa kwa ajili ya Kristo, si kumwamini tu, ila na kuteswa kwa ajili yake.” (Wafilipi 1:29)

Biblia inatuambia kwamba “wengi wameitwa, lakini wachache wamechaguliwa” (Mathayo 22:14).

Wakristo wale wanaoamua kumfuata Yesu kwa kujitoa maisha yao kuwa dhabihu, wanawakilishwa na **“mbuzi wawili”**:

“Basi, ndugu zangu, nawasihi, kwa huruma zake Mungu, itoeni miili yenu iwe dhabihu iliyo hai, takatifu, ya kumpendeza Mungu, ndiyo ibada yenu yenye maana.” (Warumi 12:1)

Kujitoa kufuata nyayo za Yesu katika njia ya dhabihu hufanywa kupitia **agano**:

“Nikusanyieni wacha Mungu wangu, waliofanya agano nami kwa dhabihu.”
(Zaburi 50:5)

Agano hili linaonyeshwa kwa **“ubatizo”**, yaani **kuzama ndani ya maji**.

Baada ya mbuzi wawili kuwasilishwa katika ua, Haruni **aliwapigia kura**. Mchakato huu wa kuchagua kati ya Wakristo wafuasi wa dhabihu ulisababisha **madaraja mawili** kuonekana. **Kura** zinawakilisha **kutokupendelea kabisa kwa Bwana** katika kuchagua. Bwana huwateua kwa haki wale wanaoonyesha **bidii na uaminifu** zaidi katika kutimiza maagano yao kwa dhabihu.

Kundi la bidii na watiifu, kati ya Wakristo walioweka agano, ndilo linaloonyeshwa na **mbuzi wa Bwana**.

“Kisha [Haruni] atamchinja yule mbuzi.”

Hii ni kazi ya **Bwana Yesu kama kichwa**. Anapokubali mshirika katika **“mwili wake,”** humzamisha mshirika huyo katika **mateso ya kifo chake**, kama tunavyosikia kuhusu mtume Paulo:

“Maana nitamwonyesha ni mambo mangapi yatakayompasa kuteswa kwa ajili ya jina langu.” (Matendo 9:16)

Bwana Yesu mwenyewe **“humchinja”** mbuzi huyo kwa **kuongoza na kupanga** kila tukio la maisha baada ya mtu kujitoa. **Dhabihu ya kanisa** si sehemu ya **dhabihu ya ukombozi** iliyowakomboa

ulimwengu wote. Hiyo ilihitaji **maisha moja kamilifu ya kibinadamu** – na huyo alikuwa **“mtu Kristo Yesu”** na dhabihu yake. Hakukuwa na haja ya nyingine zaidi.

Dhabihu ya kanisa inakubalika na kuwa takatifu mbele za Mungu **kupitia tu matumizi ya “haki” ya dhabihu ya ukombozi**, inayofunika dhambi za kila mshiriki mmoja mmoja wa kanisa, ambao, wakiwa sehemu ya **“mwili wake,”** wanahesabiwa kama sehemu ya **“sadaka ya dhambi”** (jina linalotumika katika sheria kwa dhabihu hizi).

Mtume Paulo alielezea mchakato huu:

“Nami nayatimiliza katika mwili wangu mateso ya Kristo yaliyopungua, kwa ajili ya mwili wake, ndio Kanisa.” (Wakolosai 1:24)

Ni heshima kuu na nafasi ya kipekee **“kuonja” mateso ya Yesu na kufuata nyayo zake**. **“Sadaka ya dhambi”** ya kanisa inawezekana tu kwa sababu ya haki ya dhabihu ya Yesu.

Kwa kuwa ni Haruni anayetoa **“mbuzi”** kuwa **“sadaka ya dhambi,”** tunaona kuwa **dhabihu za kanisa zinasimamiwa na Yesu mwenyewe**.

Tunaambiwa kuwa dhabihu hii ni **“kwa ajili ya watu”**, jambo ambalo lina maana ya wazi – **ulimwengu wa wanadamu**. Baada ya Yesu kutoa dhabihu (aliyewakilisha na yule ng’ombe dume), faida za wokovu **zilienda moja kwa moja kwa kanisa**, kwa maana kanisa lilipokea nafasi ya **“wokovu mkuu sana”** unaopatikana tu wakati wa Enzi ya Injili.

Kwa kuwa Haruni alifanya na damu ya mbuzi wa Bwana kama alivyofanya na damu ya ng’ombe dume, tunajifunza kuwa **dhabihu**

ya daraja hili itakuwa kama ya Bwana wao, kwa kuwa wameitwa “kufanana na mfano wa Mwana wake” (Warumi 8:29).

Wao ni sura ya Mwana:

“Hao ndio wafuatao Mwana-Kondoo kila aendako.” (Ufunuo 14:4)

Kwa hivyo **kundi la mbuzi wa Bwana** hufuata nyayo za Bwana wao na kuishi maisha ya kujitoa dhabihu.

Mwishowe, Haruni anachukua damu ya mbuzi wa Bwana “nyuma ya pazia na kuitapakaza juu ya kiti cha rehema, na mbele yake.” Hii inaashiria jinsi Bwana atakavyopokea “damu” au maisha ya dhabihu ya kundi hili, **akiihesabu kama yake mwenyewe**, kwa kuwa ni sehemu ya mwili wake, na kuileta mbele ya **haki ya kiungu** (inayoonyeshwa na kiti cha rehema cha sanduku la agano) **katika umbo la msalaba**. Hii inawakilisha **matumizi ya haki ya msalaba**, dhabihu ya ukombozi, **wakati huu kwa ajili ya dhambi za ulimwengu wote:**

“Naye ndiye kipatanisho kwa dhambi zetu; wala si kwa dhambi zetu tu, bali na kwa dhambi za ulimwengu wote.” (1 Yohana 2:2)

Kisha ulimwengu mzima watafufuliwa, na wokovu wao utaleta zawadi ya uzima wa milele.

Mbuzi wa Azazeli (Scapegoat)

“Haruni ataweka mikono miwili juu ya kichwa cha mbuzi aliye hai, na atakiri juu yake maovu yote ya wana wa Israeli, na makosa yao yote, naam, dhambi zao zote; naye ataziweka juu ya kichwa cha yule mbuzi, kisha atampeleka nyikani kwa mkono wa mtu aliye tayari; na yule mbuzi atachukuliwa nyikani.” (Mambo ya Walawi 16:21-22)

Mbuzi wa Azazeli anaakisi **daraja la pili** kati ya wale waliokuja mbele kumfuata Bwana na walioweka “agano kwa dhabihu” la kufuata nyayo za Bwana kwa kujitoa kikamilifu. Lakini badala ya kuwa “**wafu**”, wao **wanabaki “hai.”** Hawazingatii kwa bidii “agano lao kwa dhabihu,” bali wanazingatia zaidi **roho ya dunia** na mambo yake.

Kundi hili limeelezwa katika moja ya mifano ya Bwana:

“Mbegu nyingine zikaanguka penye miiba, miiba ikamea pamoja nazo, ikaizila.” (Mathayo 13:7)

Yesu alitufafanulia maana ya “miiba”:

“Yule aliyetupiwa penye miiba ni yeye asikiaye lile neno, kisha shughuli za dunia hii, na udanganyifu wa mali, hulisonga neno, lisizae matunda.” (Mathayo 13:22)

Wale wanaowakilishwa na **mbuzi wa Azazeli** wanasikia neno la kweli, wanakuja mbele, hata wanaonyesha **ishara ya agano lao kwa dhabihu**, na wanatafuta kufuata nyayo za Bwana wao, lakini **karibu wanazuiliwa na “miiba”**, inayoashiria **shughuli za dunia hii na udanganyifu wa mali**.

Kundi hili halina imani ya kutosha kwa Bwana na neno lake. Kama wangukuwa na imani, wangetii amri ya Mungu:

“Msiwe na tabia ya kupenda fedha; mwe radhi na vitu mlivyo navyo; kwa maana yeye mwenyewe amesema, Sitakuacha wala sitakupungukia kamwe.” (Waebrania 13:5)

Mungu mwenyewe anamwambia kila mfuasi wa Kristo asiwe na hofu au wasi wasi, kwa sababu **yuko pamoja naye**.

“Udanganyifu wa mali” unawakilisha haja ya **“vitu vya dunia hii,”** ikiwa ni pamoja na kununua vitu ambavyo **hatuhitaji kweli.** Haja hizi huchukua muda wetu kwa sababu **tunajikuta tukitafuta fedha za ziada** kulipa mikopo au kufanya kazi zaidi ya moja. Hii husababisha **kukosa muda na nguvu** kwa ajili ya **kukua kiroho na kumtumikia Mungu.**

Tuwaachie Bwana mahitaji yetu yote:

“Bali utafuteni kwanza ufalme wake, na haki yake; na hayo yote mtazidishiwa.” (Mathayo 6:33)

Bwana ameahidi kwamba atatupa kila kitu tunachohitaji, na **huwa hataki ahadi zake,** kama kila Mkristo mwaminifu atakavyoshuhudia.

Lakini **daraja la “mbuzi wa Azazeli”** halina ile **imani,** na hawatimizi **“agano lao kwa dhabihu.”** Kwa hiyo **hawachinjwi,** bali **wanapelekwa nyikani,** mahali pa **kutengwa.** Kundi hili linatengwa na **miiba** ya kujikwaa kwa kuletwa katika **hali za lazima za kuangamizwa kwa mwili wa “agano.”**

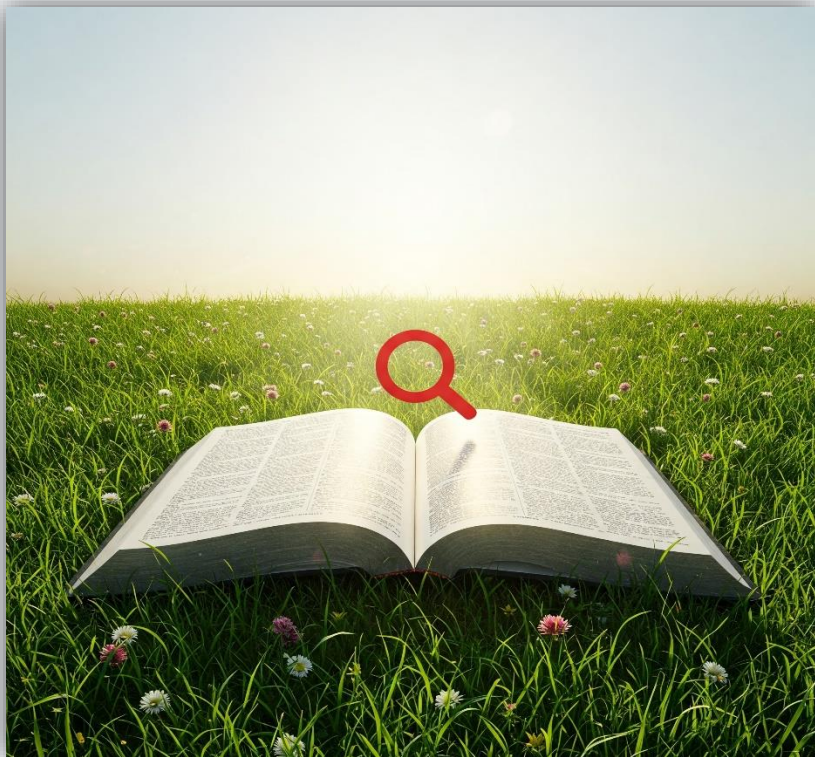
Kuna kipindi ambapo mtu anaweza **kujitoa kwa hiari,** lakini wakati unapopita, na nafasi hizo zikipuuzwa, **wakati wa dhabihu ya lazima huja:**

“Kazi ya mtu ikiteketea, atapata hasara; lakini yeye mwenyewe ataokolewa, lakini kama kwa moto.” (1 Wakorintho 3:15)

Moto huu unawakilisha **majaribio makali** ambayo huleta **ufahamu wa kushindwa kutimiza kwa hiari agano lao kwa dhabihu.** Hivyo, wanapewa nafasi ya **kutubu,** na **kudhihirisha tabia zao mbele za Bwana** hata mpaka mauti, na hivyo kupokea **wokovu wa mbinguni** kama **kundi kubwa,** wakishiriki **asili ya malaika.**

Kwa hivyo sasa tunaweza **kuthamini dhabihu za Siku ya Upatanisho** na **maana yake kwa ajili ya “sisi,”** Wakristo wa enzi hii ya Injili. Siku ya Upatanisho kwa Israeli ilihitaji **siku moja kamili**, iliyoashiria urefu wa **enzi ya “dhabihu zilizo bora”** —ambayo ni enzi ya Injili tukufu inayokaribia kufungwa kwa utukufu.

— Amina —

Kwa Masomo zaidi Tuandikie Ujumbe kupitia:

Email: thekingdom1_6@gmail.com au isayaruhala25@gmail.com

©HAKIUZWI

Namba ya Whatsap: 0752965019/ +255 757 411 482